

УДК 378.635.174(477)

Сергій Миколайович ГУСАРОВ,

*доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України,
член-кореспондент Національної академії правових наук України,
професор кафедри адміністративного права та процесу факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ України;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8673-4624>*

СУСПІЛЬНА ЦІННІСТЬ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Питання професійної підготовки кадрів для правоохоронної системи неодноразово порушувалися мною як на місцевому, так і на загальнодержавному рівнях. Обумовлено це тим, що наразі існують думки з приводу того, щоб повністю передати повноваження з підготовки кваліфікованих юристів вищим навчальним закладам МОН України, приватним закладам освіти та взагалі ліквідувати відомчу освіту. Аграрні, технічні, педагогічні й інші вузькоспеціалізовані ЗВО заявляють про те, що вони готові готувати юристів, хоча жодного підґрунтя та умов для цього не мають. Та й давати будь-яку оцінку наявним протиборчим процесам не входить до кола моїх поточних наукових завдань, оскільки власний життєвий і професійний досвід дає мені можливість ширше дивитися на подальші перспективи підготовки кадрів, зокрема юристів для органів Національної поліції.

Найперше, на чому я хотів би зупинитися, це суспільна цінність і доцільність підготовки фахівців за спеціальністю 081 «Право», галузі знань 08 «Право» першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти в стінах вищих навчальних закладів зі специфічними умовами навчання, навколо якої останнім часом точиться чимало дискусій. У контексті викладеного зазначу, що, по-перше, поліцейський є представником центрального органу виконавчої влади, а тому він виконує завдання і функції держави, які не обмежуються лише забезпеченням публічної безпеки та порядку. Це, зокрема, діяльність у сфері захисту прав і свобод людини та громадянина, стратегічних розслідувань, боротьби з тероризмом і торгівлею людьми, міжнародного співробітництва, протидії злочинності в цілому та багато інших напрямів роботи. Тому якість і рівень освіти поліцейського впливають на забезпеченість правопорядку та безпеки в державі в цілому. По-друге, поліцейський на всій території України незалежно від посади, яку він обіймає, місцезнаходження і часу доби в разі звернення до нього будь-якої особи із заявою чи повідомленням про події, що загрожують особистій чи публічній безпеці, або в разі безпосереднього виявлення таких подій зобов'язаний вжити необхідних заходів з метою рятування людей, надання допомоги особам, які її потребують, тощо [1]. Для цього майбутньому фахівцеві необхідно оволодіти як загальними та фаховими компетентностями у сфері права, так і специфічними компетентностями як працівника Національної поліції України. Жоден вищий навчальний заклад, окрім відомчого, не надасть усієї повноти цих фахових навичок і спроможностей.

Здобувачі ступеня вищої освіти зі спеціальності 081 «Право» вищих навчальних закладів зі специфічними умовами навчання розвивають свої компетентності у сферах комунікації, соціально-гуманітарної ерудованості, праворозуміння та правозастосування, використання інформаційних технологій, а також дослідні навички [2]. Тому питання стосовно підготовки фахівців для правоохоронних органів поза межами спеціальності 081 «Право» не має навіть стояти на порядку денному уповноважених органів державної влади. Більш того, слід постійно розвивати та розширювати можливості відомчої освіти. Необхідно акцентувати увагу на підготовці майбутніх керівників. І це – друге питання, на якому я хотів би зупинитися в межах роботи нашої науково-практичної конференції.

Однією з причин постійної ротації представників керівного складу органів Національної поліції є недосвідченість, а в окремих випадках і непрофесійність таких осіб. Обумовлено це тим, що ми не

приділяємо належної уваги підготовці представників (потенційних представників) адміністративно-командного складу. Чому ж у контексті викладеного ми не використовуємо позитивний міжнародний досвід такої роботи, хоча неодноразово на цьому наголошуємо?

Так, наразі існує чимало визнаних у світі програм щодо виявлення та розвитку лідерських здібностей серед представників державної служби. Їх метою є розвиток організаторських та управлінських навичок, необхідних для забезпечення надання якісних поліцейських послуг. Тривалість такої підготовки залежить від програми (в середньому цей термін становить 1,5–2 роки). Прикладом може слугувати Схема розвитку високого потенціалу (*High Potential Development Scheme – HPDS*), яка активно реалізується в країнах англосаксонської системи права та є поширеною майже в усіх сферах державної служби. Ця Схема була розроблена для підтримки та розвитку майбутніх керівників. Вона дає змогу кандидатам підвищити свої лідерські та командні навички. Тому доцільно було б розглянути перспективи впровадження таких програм в освітній процес Харківського національного університету внутрішніх справ, адже керівники організовують, забезпечують та безпосередньо впливають на роботу підпорядкованого персоналу.

Висновки. Освічені та добре підготовлені поліцейські, які здобули фахову освіту у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання, є більше пристосованими й адаптованими для роботи в правоохоронній сфері. Вони здатні критично та креативно мислити, а отже, забезпечувати стабільність і правопорядок у державі. Тому ми маємо примножувати, а не нівелювати стандарти вищої освіти під час підготовки кадрів для органів Національної поліції.

Список бібліографічних посилань

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 06.04.2021).

2. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : Наказ МОН України від 12.12.2018 № 1379 // Міністерство освіти і науки України : офіц. сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-081-pravo-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti> (дата звернення: 06.04.2021).

Одержано 08.04.2021